

українська сторона залишається відданою Мінським угодам, а Росія до тепер не виконала жодного пункту: попри оголошене більш як три місяці тому припинення вогню, українці гинуть чи не щодня, російські найманці обстрілюють позиції українських військових.

«Вони не відводять важке озброєння. Навпаки, ми бачимо надходження нової техніки та людських ресурсів із території Росії. Спеціальній спостережній місії ОБСЄ російські бойовики перешкоджають верифікувати режим припинення вогню й місця розташування озброєння», – констатував очільник парламенту.

Російська Федерація уникає обміну полоненими за принципом «всіх-на-всіх» та цілковито ігнорує численні заклики міжнародного співтовариства звільнити члена ПАРЄ Надію Савченко, а також інших громадян України, яких незаконно тримають під вартою на території Росії, а пасивна позиція Росії щодо виконання Мінських домовленостей потребує активної протидії з боку Євросоюзу. «Хоч якою б щирою була позиція України, Росія використовує Мінські домовленості суто як «димову завісу» для затягування часу й поновлення агресії», – підсумував Голова Верховної Ради і назвав три основні компоненти нашої спільної реакції на

це. По-перше, скерування в Україну миротворчого контингенту чи операція з підтримки виконання Мінських домовленостей, що позбавить Москву планів стосовно подальшого наступу й сприятиме встановленню сталого миру. По-друге, вироблення чіткого алгоритму посилення санкцій проти Російської Федерації. По-третє, спільні зусилля зі зміцнення обороноздатності України. Йдеться не лише про оборонну зброю, а й про підвищення стандартів підготовки та оперативності українських Збройних Сил. Зокрема, цим цілям сприятиме започаткування діяльності литовсько-польсько-української бригади.

У декларації, ухваленій Міжпарламентською асамблеєю Верховної Ради України, Сейму та Сенату Республіки Польща та Сейму Литовської Республіки, засуджено агресію Росії проти України.

«Міжпарламентська асамблея Верховної Ради України, Сейму та Сенату Республіки Польща та Сейму Литовської Республіки на своєму засіданні у Вільнюсі 28–29 травня засуджує акти агресії Російської Федерації, а саме – незаконну анексію Криму в 2014 році та військову агресію на Сході України, які відбулися з порушенням міжнародного права та загрожують безпеці в регіоні та Європі загалом», – зазначено в документі.

Підписанти декларації закликали Росію негайно розпочати відведення всієї військової техніки з території України, а також будь-яких інших збройних формувань та військових, відновити цілковитий та ефективний контроль над українсько-російським кордоном і створити умови для виконання такого контролю.

У підсумковому документі зустрічі також зазначена всебічна підтримка партнерами незалежності України, її суверенітету та територіальної цілісності згідно з міжнародно визнаними кордонами. Сторони висловили солідарність із нашою державою на основі спільного розуміння інтересів, зобов'язань, поваги та цінностей Європейського Союзу й України.

Крім того Міжпарламентська асамблея підтримала твердий намір депутатів Верховної Ради продовжувати реформи, котрі вже впроваджують, та розширити галузі для важливих реформувань, зокрема стратегічні прагнення України до європейської інтеграції, нагадавши, що відповідно до статті 49 Договору про Європейський Союз Україна як європейська держава має європейську перспективу й може подавати заявку на членство в ЄС.

За повідомленнями прес-служби
Верховної Ради України.
Фото Анастасії СИРОТКІНОЇ.

Стратегія і правда. Систему колективної безпеки – на референдум?

Яна СТАДІЛЬНА

Однією з основних цілей нової Стратегії національної безпеки та оборони України є забезпечення інтеграції України до Європейського Союзу та формування умов для вступу в НАТО. Документ, який своїм указом 26 травня затвердив Президент України, розрахований до 2020 року. Петро Порошенко також доручив уряду забезпечити залучення громадськості до підготовки проєктів стратегічних документів з реформування Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів держави. Крім того, Кабінет Міністрів має до 25 червня забезпечити підготовку проєкту концепції Державної цільової оборонної програми розвитку озброєння та військової техніки на період 2016–2020 років. А у тримісячний термін затвердити нову редакцію Морської доктрини України.

Згідно зі Стратегією основними напрямками державної політики у сфері національної безпеки є відновлення територіальної цілісності в межах міжнародно визнаного державного кордону України, створення ефективного сектору безпеки та оборони й підвищення обороноздатності країни, зокрема завдяки поглибленню оборонно-промислового та військово-технічного співробітництва з державами НАТО й ЄС та досягнення цілковитої незалежності

від Росії у виробництві озброєнь і військової техніки.

Уперше в історії України в Стратегії визначено конкретного агресора, це потребує від держави серйозної розбудови власних Збройних Сил. Прагнучи перешкодити волі українського народу до європейського майбутнього, Росія окупувала частину території України – Автономну Республіку Крим і місто Севастополь, розв'язала воєнну

агресію на Сході України та намагається зруйнувати єдність демократичного світу, ревізувати світовий порядок, що сформувався після Другої світової війни, підірвати основи міжнародної безпеки та міжнародного права, уможливити безкарне застосування сили на міжнародній арені, йдеться в документі.

Нова Стратегія має, по-перше, сприяти мінімізації загроз державному суверенітету та створити умови для

відновлення територіальної цілісності країни у межах міжнародно визнаного державного кордону України, гарантувати мирне майбутнє нашої держави як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної й правової і, по-друге, утвердити права і свободи людини й громадянина, забезпечити нову якість економічного, соціального і гуманітарного розвитку, інтеграцію України до Європейського Союзу та формувати умови для вступу в НАТО.

Для досягнення цього маємо:

- 1) зміцнити Українську державу шляхом забезпечення поступального суспільно-політичного й соціально-економічного розвитку;
- 2) провадити якісно нову державну політику, спрямовану на ефективний захист національних інтересів в економічній, соціальній, гуманітарній та інших сферах, комплексно реформувати систему забезпечення національної безпеки та створити ефективний сектор безпеки та оборони України;
- 3) сприяти новому зовнішньополітичному позиціонуванню України у світі в умовах нестабільності глобальної системи безпеки.

У сфері підвищення обороноздатності України основні завдання визначено, зокрема, такі:

- підготовка держави до відсічі збройної агресії, підвищення спроможності органів державної влади, військового управління та органів місцевого самоврядування, сил оборони, системи цивільного захисту, оборонно-промислового комплексу до функціонування в умовах кризових ситуацій, що загрожують національній безпеці, та особливого періоду;

- реформування сил оборони з орієнтацією на створення високо-ефективних боєздатних підрозділів Збройних Сил України та інших утворених відповідно до законів України військових формувань, забезпечення пріоритету їхніх якісних, а не кількісних характеристик;

- реформування системи мобілізаційної підготовки та мобілізації, формування належних умов для комплектування Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань фаховим персоналом за принципом екстериторіальності, створення електронного реєстру військовозобов'язаних;

- модернізація й випереджувальний розвиток оборонно-промислового комплексу, нарощування його виробничих потужностей, вироблення конкурентоздатного на світовому ринку озброєння та військової техніки, імпортозаміщення та збільшення власного виробництва критичних комплектуючих і матеріалів;

- поглиблення оборонно-промислового та військово-технічного співробітництва з іншими держава-

ми, насамперед державами – членами НАТО, ЄС, досягнення незалежності від Росії у виробництві озброєнь та військової техніки.

У Стратегії також ідеться про реформу Збройних Сил України, яка передбачає, зокрема, уточнення функцій і завдань, перегляд структури і чисельності, підвищення якості особового складу, удосконалення системи управління та підготовки військ, їхнє оснащення сучасним озброєнням, військовою й спеціальною технікою. Крім того, усунення дублювання функцій Міністерства оборони й Генерального штабу ЗС України, запровадження централізованого структури керівництва обороною держави. Серед завдань – формування Об'єднаного оперативного штабу як органу управління міжвидовими та міжвідомчими угрупованнями військ (сил), а також розвиток Сил спеціальних операцій Збройних Сил України відповідно до доктрин і стандартів НАТО. У документі зроблено акцент на зміцненні бойового потенціалу Ракетних військ та артилерії Сухопутних військ ЗС України, прийнятті на озброєння сучасних ракетних комплексів національного виробництва, спроможних стримувати агресора, й модернізація авіації та системи ППО Збройних Сил України. Водночас експерти наголошують на певних прогалинах у тексті документа, пов'язаних передусім з нерозумінням глибинних процесів функціонування армії й планування оборони.

Окремий розділ Стратегії акцентує на забезпеченні максимальної взаємосумісності ЗС України зі збройними силами держав – членів НАТО шляхом запровадження стандартів Північноатлантичного альянсу. При цьому пріоритетним завданням є поки що лише досягнення цілковитої сумісності сектору безпеки й оборони з відповідними структурами держав – членів НАТО. На думку авторів Стратегії, у майбутньому це має забезпечити набуття членства України в Північноатлантичному альянсі.

Тож Стратегію, врешті, затверджено і це вже можна сприймати, як позитивний крок влади. Адаже перебуваючи майже рік де-факто в стані війни Україна взагалі не мала такого документа... Однак, вітаючи те, що зараз він у нас є, сам текст документа викликає багато запитань у фахівців.

Найбільше турбує відсутність у документі чітко прописаної мети інтеграції в НАТО. І це на тлі окремого розділу «Інтеграція в Європейський Союз». Аналізуючи текст, фахівці не зовсім зрозуміли намагання авторів показати, що спочатку Україна має досягти стандартів НАТО, а тоді вже вести мову про вступ. Адаже на прикладі сусідніх країн Центральної Європи та Балтії відомо, що вступ до альянсу залежить не так від стандартів, як від

політичного налаштування й внутрішньої ситуації в країні.

Нагадаємо, що до вступу в НАТО наша країна наближалася у 2002–2003 роках. У травні 2002-го на засіданні Ради національної безпеки і оборони під головуванням Євгена Марчука ухвалили нову стратегію відносин з НАТО, кінцевою метою якої було членство України в Північноатлантичному альянсі. Стратегію затвердили в парламенті, за неї проголосувала навіть Партія регіонів. До речі, регіонали протягом 2002–2004 років були прихильниками не лише співробітництва, а й членства України в НАТО. Перелом стався 2004-го, коли, орієнтуючись на південно-східні області й Крим, В. Янукович почав поступово відходити від зброєних раніше заяв. При В. Ющенкові, незважаючи на прозахідну риторику, інформаційне забезпечення євроатлантичного курсу фактично зірвали, що призвело 2010-го до гасла про позаблоковість. Верховна Рада навіть ухвалила Закон «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 1 липня 2010 року, котрим закріпила принцип позаблоковості (тобто неучасті України в будь-яких військово-політичних союзах), зокрема цілковиту відмову від інтеграції до НАТО. Але 23 грудня 2014 року новий парламент конституційною більшістю голосів скасував позаблоковий статус. Однак далі влада не пішла. Чому? Відповідь на це запитання країна отримала у щорічному зверненні Президента України до Верховної Ради. За його словами, згідно з опитуванням громадської думки кількість прихильників вступу до НАТО вперше в історії України перевищила кількість противників. «У загальнонаціональному масштабі ми легко виграла б референдум про вступ, та тут після коми об'єктивно постає кілька «але». Внутрішнє: це чи не єдине питання, в якому все ще залишаються розбіжності між регіонами. І зовнішнє: багато партнерів не дуже вітають такі швидкі й фундаментальні зміни в громадській думці й не схильні наразі відкривати нам двері до НАТО – реальні, а не на папері. Це правда, яку я маю, нарешті, без дипломатичних вивертів прямим текстом сказати країні. Ми з вами, шановні народні депутати, в цьому питанні не збираємося озиратися на Москву. Але ігнорувати думку наших західних партнерів ми не маємо можливості. Право ж приймати остаточне рішення в цій чутливій та надзвичайно важливій сфері належить винятково українському народові. На референдумі. Але не дозволю цим питанням розхитувати країну. Бо єдність країни – понад усе», – наголосив Президент.